

פרוטוקול

דיון עם ח"כ משה גפני, יו"ר ועדת הכספים של הכנסת

משתתפים:

- אופיר בן יעקב CFO קרגל
- אורן פרנקל CFO אלוני חץ
- אייל יוניאן CFO תעשייה אווירית
- אלי עקביה CFO כרמית תעשיות ממתקים
- אמיר שורץ CFO קורנינג מובייל אקסס
- גרשון ענבר CFO תעבורה
- דור קלימן CFO דוד לובינסקי
- דנה טל צדוק, עו"ד, רגולציה וקשרי ממשל, פורום CFO
- דניאל סובל CFO נתיבי גז טבעי
- הראל לובימוב, מנהל כספים, ברינקס
- חיים אוליאל CFO קבוצת אי.איי.אם
- ח"כ משה גפני, יו"ר ועדת הכספים בכנסת ישראל
- חני וולף CFO בית בלב
- טמיר כהן, מנהל ועדת הכספים בכנסת ישראל
- יואב נחשון, סגן נשיא לפיננסים, החברה המרכזית למשקאות קלים ויו"ר ועדת מס הכנסה בעמותה
- כנרת בן אשר, מנהלת שיווק וקשרי חברים, פורום CFO
- לילי גלובמן, סגנית לכלכלה ותמחיר, איסיאיי טלקום
- מיכל קורן, עו"ד, חשבונאית, מנהלת תוכן, פורום CFO, מנהלת עמותת ה-CFOs
- נגה קינן, יו"ר פורום CFO
- נילי סר-ראובן, VP finance & accounting, סייבר ארק
- ערן חיים CFO סימנס תוכנה לתעשייה
- קובי ניר CFO סול-ג'ל טכנולוגיות
- קרן אצלאן CFO רכבת ישראל
- שי קומפל CFO מנורה חברה החזקות

יואב נחשון, סגן נשיא לפיננסים, החברה המרכזית למשקאות קלים

צריך להבין שכלכלה עובדת בתהליכים ולא במכות של זבנג וגמרנו. התפקיד שלנו ושלכם לעשות את זה. יש הרבה הוראות של הרגולטור שלא ברורות ודי מידידות ומחליפות בעיה אחת בבעיה אחרת. צריך ללמוד לשוחח ולתת זמן לכל תהליך.

דבר ראשון הוא נושא האשראי במשק הישראלי. ראיית המאקרו של מה שקורה בשוק האשראי הישראלי צריך להיות יותר ברור. יש הנחיה של המפקחת להעלות את הלימות ההון של שני הבנקים הגדולים וזה יוצר מצוקה שהם מצמצמים אשראים ומי שיכול להחזיר זה הגופים הגדולים בלבד וזה מגדיל את הסיכון. במקביל המפקחת על הביטוח עושה את ההוראות שלה. כל הוראה כשלעצמה היא בסדר. סולבנס 2 הוא בסדר להפרשות אבל יש מצוקת אשראי לקבלנים ועליית מחירי ריביות ועוד. לכך מתווסף אי סדר בשכר מנהלי הבנקים. הם לא פנויים לדבר איתך אלא לטפל בעצמם. במאקרו של כל אלה משק האשראי נמצא באי סדר. המערכת הבנקאית ולא מחלקת דיבידנדים והמשקיעים

הזרים לא אוהבים את זה ומאיך רוצים שהבנקים יימכרו החוצה. זה בלאגן לא קטן ובגלל שהוא לא מוסדר ולא רואים את סך הפיקוח יחד מוביל קדימה. הראיה הרחבת חסרה.

אורן פרנקל CFO אלוני חץ

הקצאת משאבים במשק יעיל היא בדרך של דיבידנדים או אשראי ויש הרגשה שהרגולטורים נוגעים בשניהם ללא סדר אבל בכלי חקיקתי חזק. משרד המשפטים עומל על שינוי חקיקה בדיבידנדים במטרה למזער סיכוני אשראי. איש לא בדק מה הקשר בין שניהם ומה כדאי למשק – לספוג חובות אבודים או לפגוע בדיבידנדים ולכן בצמיחה. בהצעת החוק השינוי המוצע לא משפיע על צמצום חובות אבודים אלא רק על צמצום דיבידנדים. התרופה לא קשורה לזהות המחלה. זו תאונת עבודה של הרגולטור.

יאב

נושא שני התעשייה הישראלית – אני מבין ומכבד את הצורך החשוב להשיג את המחיר הנמוך השווה לכל נפש. עם זאת, על מנת שזה יהיה נכון צריך לייצר תחרות בתנאים שווים ולא תחרות שמעודדת יבוא כי בסופו של דבר התעשייה הישראלית כשהיא פועלת היא משלמת משכורות לעובדים פה, מעבירה כספי מיסים למדינה, ארנונה לעירייה וכו'. די אם נשווה ארנונה לעסקים בארץ ובעולם ונבין שהעיריות חיות מהארנונה הזו ומאיך בעל העסק צריך להתמודד עם מקום בעולם שהארנונה נמוכה. כדי לעודד יבוא צריך לדאוג שהתנאים לייצור יהיו זהים. המטרה אם רוצים לייצר תחרות בריאה – שזה יהיה הגיוני לתעשייה הישראלית. כל התעשייה היום היא גידול בסקטור הציבורי ולא התעשייתי. התעשייה מפטרת וזו לא מגמה שצריך לעודד.

אייל יוניאן CFO תעשייה אווירית

יש ואקום שלטוני: מי שקובעים מדיניות צריכים ליישם אותה – פקידי האוצר קובעים מדיניות. זה הולך ומחמיר. אתם הרשות המחוקקת צריכים לקחת בחזרה את המושכות. הרגולטור לא ניהל מעולם חברות – עודף רגולציה רק תאיץ משבר כלכלי או תגרום לו במקרה הפחות טוב. הורגים את התעשייה ונהיה במצב שארה"ב היתה בה ב-2008.

אורן

הופעתי כאן בפניך כמה פעמים ונתקלתי בתופעה קשה ולא לגיטימית שמביאים בפני חברי הכנסת מידע שגוי מרשויות. ראוי שוועדות שעסקות בנושאים כלכליים שיהיה לה יועץ מטעם הוועדה שידע לסנן את החומר כי אני מהצד השני ויודע שהדברים נראים אחרת.

ייעול המשק מבחינת מס:

1. מקובל בארה"ב שחברות משלמות מס על דוח מאוחד. האבולוציה של קבוצות חברות קיימת בעולם ובכל מקום משלמים מס מאוחד ע"י קבוצת האם. בארץ כל חברה משלמת בנפרד ויש תשלום מס גם אם יש חברה אחת מתוך הקבוצה שהפסידה. מס אמת הוא כמה שכל הדוח המאוחד הרוויח. רשות המסים לא מטפלת בזה כי היא לא יודעת מה המס שייגבה בסופו של דבר. לכן לא משלמים מס אמת.
2. קיזוז והעברת הפסדי מס – בארה"ב אם שילמת מס בשנה שעברה אפשר לייחס את ההפסד אחורה – CARRY BACK. זה ממזער את החיכוך עם הרשות בהעברת כספים משנה לשנה. אם המטרה היא מקסימום מס אמת ולא מקסימום מס באותה שנה זה מה שכדאי לעשות.
3. RETAIN OF CAPITAL – ההכנסה החייבת שמחולקת כדיבידנד ממוסה. כל מה שעודף לרווחים לא ממוסה. בארץ יש כאוס בנושא הזה וזה מייצר שגיאות במערכת.

ח"כ משה גפני, יו"ר ועדת הכספים בכנסת ישראל

אבקש לקבל נייר הצעות מסודר. נשב על זה עם רשות המסים ועם השר. לכל הצעה יש מעלות וחסרונות וצריך לבחון יחד. אני לא דוחה את ההצעות.

אור

יש לעתים עיוותי מס חמורים שהרשות מכירה ומתעלמת מהם. לדוגמא אמנות מס בינלאומיות למניעת כפל מס, אין מניעת כפל אלא קיזוז הפסדים בארץ שהוא כדין תשלום מס.

גפני

מונח על שולחני חוק הסכם ה-FATCA, האוצר התעקש בפני שאי אפשר להפר הסכמים עם ארה"ב.

אור

הרשות מתעלמת.

גפני

אשמח לשמוע גם על תיקוני עיוותים בעדינות כלשונך.

אני שמח שבתם ולכבוד לי המפגש. המשק הישראלי חזק. מאד הפתיע אותי כשנכנסתי לוועדה הזו בכנסת ה-18. כאן יודעים ורואים מה קורה. אני נכנסתי בעת המשבר העולמי. היינו בטוחים שאנחנו מגיעים לירידת רמת החיים בישראל לאחר נפילת אירופה והמערכת הבנקאית האמריקאית. אנחנו מוטי ייצוא וחלק גדול מתקציבנו הולך על בטחון. אחוז גבוה מתקציב המדינה הולך לתקציב הביטחון. היה ברור שלכן המשק הולך לקטסטרופה כמו בשנות ה-20 של המאה הקודמת. ישב לידי אז שר האוצר שטייניץ ואמר שכך זה הולך להיות ושנצטרך קיצוץ קשה. אמרתי שיהיה טוב. התברר שצדקתי. הצמיחה במדינת ישראל בתחילת הכנסת ה-18 ב-2009 היתה פר נפש הגבוהה ביותר במערב, אבטלה שירדה לאחוז הנמוך מזה 30 שנה. דירוג האשראי בישראל היה הגבוה ביותר. התקבלנו כחברים ב-OECD מה שלא הצלחנו עשרות שנים קודם. הפכנו להיות מיני מעצמת גז שמייצאת גם קרוב ל-500 מיליארד \$ ב-25 שנה הקרובות. הכל הפך להיות ורוד בעולם שהכל היה שחור. תמונת המצב היתה שהמשק החזיק מעמד במצב בלתי אפשרי מבחינה כלכלית. המצב כרגע הוא על פתחו של משבר ואם לא נטפל בו אפשר להשתעשע באמירות רבות.

אור

לא היה משבר אשראי בישראל אז.

גפני

סברתי אז שהמשק חזק ובכל הפרמטרים הכל היה טוב. אני לא מסיק מזה שצריך לנוח עכשיו.

קרן אצלאן CFO רכבת ישראל

עכשיו לפחות שנתיים הנתונים כבר נראים אחרת.

גפני

יש בעיה אמיתית במשטר הישראלי. הוא דמוקרטי והוא מתחלף. אנחנו במשבר שלטוני בלתי רגיל. שאתם כ-CFO סובלים ותסבלו מזה. למה? עברנו שלוש קדנציות עם שלושה שרי אוצר, שני ראשי ועדת כספים. היה תהליך חמור שבו באו שרים עם מדיניות חדשה ששמה ללעג את כל מה שהיה קודם. אי היציבות השלטונית היא נזק בלתי רגיל. זה גורם בעיות במישור המדיני. כאן יש ראש ממשלה נצחי לפחות אבל מדיניות שרי האוצר משתנה תדיר. מה שלא משתנה הוא אגף תקציבים

ששולט במדינה. מלחמת עולם בינם לביני. מגיע התקציב ומגיעה המלחמה. יש רשות מפקחת שאומרת שהכל ייבחן ויחוקק באופן מסודר כשצריך.

בקדנציה הקודמת צמחו כל מיני דברים שצריך לשנות. למשל מע"מ 0 על דיור שהיה כאן בוועדה חמישה חודשים בדיונים. שר האוצר לפיד ביקש מהוועדה להעביר את זה ביומיים. כל כלכלן שהבאנו הסביר שזה לא יוזיל את המחירים רק יעשה נזק. באנו כל בוקר עד שהחוק יפול. במבחן התוצאה – יש משרד אוצר שונה לחלוטין ממה שהיה לפני שנתיים ושלוש. יש התמקדות באגף שוק ההון. רצון להוריד את הרגולציה בדברים אחרים. אני מסכים לחלוטין שיש שלושה רגולטורים – פיקוח על הבנקים, שוק ההון והגבלים העסקיים וכל אחד מהם מפרנס את עצמו ולא רואה מרחבית. היציבות השלטונית איננה. להחליט על מדיניות ממשלתית באשראי ל-10 שנים וללכת עם זה קדימה. אין אומץ למערכות השלטונית בישראל לעשות את זה. אני לא מאשים אף אחד מלבד אותנו.

אופיר בן יעקב CFO קרגל

דווקא לפיד היה בעד התעשייה בפריפריה.

חיים אוליאל CFO קבוצת א.א.אם

הוא פגע בחוק עידוד השקעות הון באופן קיצוני בהעלאות המס מ-12% ל-16% וגם בזה חייבים לגעת. הפגיעה הזו קריטית.

גפני

צריך לקבל החלטה אמיצה לעשות שינויים.

דוגמא 1 – עיר עולים. פעם עיר שקלטה עליה קיבלה ארנונה על מתקנים צבאיים או ממשלתיים שבתחומה. דרושה בדיקה מחדש. אין צדק חלוקתי במשאבים של המדינה בשום תחום. מה ההגדרה של עיר עולים היום? מה שהיה נכון בשנות השמונים לא רלוונטי היום. נתניה לא מוגדרת כעיר עולים למרות שרובה עליה. דרושה שינוי קריטריונים מאפס. גם החלוקה של המשאבים לתעשייה, ארנונה וקרקעות. פתאום יישובים קטנים עם אוכלוסייה קטנה יש לה קרקעות רבות ויש לה תעשייה ולידה יש עיר פיתוח שצמאה לזה. היה צריך לקחת את הקרקעות ששייכות למדינה ולחלק אותן אחרת. נמל לא שייך רק לעיר שהוא יושב בו. הוא שייך למדינה. חלוקת ההכנסות שייכת לקופה הלאומית.

דוגמא 2 – הטבות מס ליישובים. זה דבר קריטי לפריפריה. אפשר להביא גזבר לעירייה, להביא אנשים ברמה טובה. היה ויכוח עם רשות המסים ובסוף אמרתי שהממשלה תעשה חוק שיגדיר את הטבות המס. לקחתי את הטבות המס והבאנו את זה לשר האוצר. אם קובעים קריטריונים שמוציאים יישובים החוצה בגלל קו גאוגרפי או מצב סוציו אקונומי או קרבה לגבול, רק הממשלה יכולה לעשות את זה ואין מספיק כוח. אין מספיק אומץ.

בנוגע אליכם – צריך לקבוע בחוק יסוד שיציבות המשק על נתונים הבסיסיים יהיו קבועים לעשור. זה מחויב המציאות.

אנחנו על סיפו של משבר כלכלי קשה יותר ממה שהיה ב-2009. חלק גדול ממפעלי התעשייה עוברים למקומות אחרים בעולם. יוצאים ממדינת ישראל מפעלים שאמורים להיות כאן – כולם ישראלים. חלק מהסיבות זה ארנונה, אבל זה רק חלק. המשאב האנושי גם הוא עוזב את הארץ. זה קטסטרופה כלכלית ובהמשך דמוגרפית. בישיבה האחרונה בעניין הזה היו אמורים להעביר 259 מיליון ש"ח לתעשייה. היתה החלטה על הכסף הזה אבל האוצר לא איפשר למרות שהמדינה יודעת שתפסיד המון כסף אם לא תעשה את זה. אין מי שיקבל החלטה להעביר את הכסף. אני לא מתכוון לוותר.

אין תכנית חומש או עשור למדינה שלנו. כוונותיו של שר האוצר טובות ובתקציב האחרון לא היו גזרות. מטרותיו – דיור ותחרות בין הבנקים וזה נכון בעיני. הבעיה המרכזית של הממשלה עכשיו היא המשק – התעשייה. זו הבעיה המרכזית. אנחנו על פרשת דרכים. אם עוצרים את ההתדרדרות לא

צריך לעשות מנועי צמיחה אח"כ. רק להפחית באחוז אחד במע"מ זה 3 מיליארד שו. זה היה לא מורגש ועלה המון כסף. זה טוב להוריד מסים רגרסיביים – אנחנו במקום לא טוב שם עם מסים גבוהים אבל במקום זה היה צריך להשקיע בתעשייה.

המציאות שבה לא לוקחים את העול הזה, תביא לכך שנעשה את זה כאן. עשיתי את זה עם הטבות המס. אני חושב לעשות את זה גם בחוק ההסדרים גם בנושאים אחרים – לקבוע קו לא פוליטי, כלכלי, אמיתי – ושיהיה יציב. יש נושאים ששנויים במחלוקת אידיאולוגית אבל יש דברים שאפשר להסדיר אותם.

נמצא אצלי על סדר היום של קביעת דברים כלכליים שאין בהם חילוקי דעות שייצרו יציבות משקית.

<< הערה: התנהלות מרכז השקעות בידי פקיד אחד זה דבר חמור.

גפני

במשבר עם פרי גליל בחצור הגלילית. נדרשו 12 מיליון שקל. כמעט 300 עובדים והעיר כולה נסגרת. הייתי צריך להילחם איתם להביא את הכסף. מרכז השקעות לא הסכים.

יאב

הנושא דרוש לטיפולך מאד מאד.

גפני

הבאתי את הכסף. נסענו 20 ח"כים למפעל. המפעל התרחב והביא עוד עובדים.

יאב

מה קורה למפעלים שבמצב לא טוב.

חיים

יחד עם עידוד השקעות הון.